

LOSY SPUŚCIZNY KAROLA SZYMANOWSKIEGO

Karol Szymanowski, najwybitniejszy polski kompozytor I połowy XX wieku, urodził się w roku 1882 w Tymoszwówce, zmarł w roku 1937 w Lozannie. Jest on autorem 4 symfonii, 2 koncertów skrzypcowych, 2 oper (*Hagith*, *Król Roger*), baletu *Harnasie*, utworów wokalnie-instrumentalnych (w tym wybitnego dzieła religijnego *Stabat Mater*) oraz licznych utworów fortepianowych, skrzypcowych i pieśni. Szymanowski to także pedagog i wychowawca muzyczny, reformator Konserwatorium Warszawskiego i rektor pierwszej Akademii Muzycznej w kraju oraz wykonawca własnych utworów. Ponadto pisarz, poeta i myśliciel o wszechstronnym umyśle, erudyta, roztrząsający najbardziej zawile kwestie z różnych dziedzin życia. Wreszcie człowiek o niezwykłej osobowości, pełen osobistego uroku i ciepła, który wywierał niezatarte wrażenie na wszystkich, którzy się z nim zetknęli.

Za wybitne zasługi dla kultury polskiej otrzymał zaszczytny tytuł *doctora honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego. W wyniku podniesienia tego co narodowe do wartości europejskich i ogólnoludzkich zdobył trwałe miejsce w historii kultury muzycznej Europy i świata. Honorowy członek wielu stowarzyszeń twórczych i naukowych m. in. Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzyki Współczesnej.

Karol Szymanowski zmarł na dwa lata przed wybuchem II wojny światowej. Spuścizna jego była dwukrotnie zagrożona - najpierw podczas I wojny światowej i rewolucji bolszewickiej, kiedy to rodzina Szymanowskich zmuszona była opuścić swój majątek w Tymoszwówce, a następnie w czasie II wojny światowej.

Omawiając losy spuścizny Szymanowskiego trzeba zdać sobie sprawę, że większa część życia kompozytora upłynęła na terenie obecnej Ukrainy – najpierw z rodzinnej Tymoszwówce, a następnie w Elizawetgradzie. Tymoszwowiecki dwór – pełen zabytkowych mebli, cennych książek i pamiątek narodowych - o którym tak pięknie pisze Zofia Szymanowska w książce „Opowieść o naszym domu”¹ – po rewolucji został utracony. Kiedy jesienią roku 1917 roku rodzina przeniosła się do Elizawetgradu, zamieszkując jedną z dwu posiadanych tam kamienic, przewieziono część mebli i pamiątek. Jednak wkrótce, bo już w roku 1919, nastąpiła kolejna przeprowadzka Szymanowskich - tym razem do wyzwolonej z jarzma wielowiekowej niewoli Polski, konkretnie zaś do Warszawy. Ta przeprowadzka wiązała się z trudem przewiezienia ze sobą dobytku rodzinnego. Do Warszawy, udało się przewieźć większość autografów muzycznych kompozytora, korespondencję, fotografie i dokumenty. Nie obeszło się jednak bez strat. Mebli i pamiątek rodzinnych nie udało się ocalić. Zostały one w Elizawetgradzie. Przepadły też zdeponowane w elizawetgradzkim banku srebra rodowe.

O rewindykację tych rzeczy bezskutecznie starała się w roku 1928 matka kompozytora – Anna Szymanowska, kontaktując się w tej sprawie z Konsulatem RP w Kijowie, Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Oto jeden z pierwszych listów jakie wystosowała w tej sprawie.

¹ Zofia Szymanowska, *Opowieść o naszym domu*, Kraków 1977

Anna Szymanowska do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie [po 13 kwietnia 1928] (kopia maszynopisowa, BUW-AKP, sygn. K – XII/41)

Załączam podanie moje do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz odpis odpowiedzi Ministerstwa i proszę o ewentualne wszczęcie kroków dyplomatycznych, celem rewindykacji pamiątek, mających nie tylko znaczenie rodzinne, lecz też ogólnonarodowe.

A oto odpowiedź, bardzo znamienne w swej wymowie.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych do Anny Szymanowskiej w Warszawie, 29 XII 1928 (oryginał na papierze firmowym, BUW-AKP, sygn. K-XII/43)

*W odpowiedzi na podanie z dn. 24 II 28 w sprawie rzeczy pozostawionych w Rosji Sowieckiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, zwracając załączniki, przesyła odpis odpowiedzi, Jaką udzieliły w tej sprawie Konsulatowi RP w Kijowie władze sowieckie – oraz komunikuje, że rzeczy, które zostały umieszczone w muzeum jako znacjonalizowane, w myśl odnośnego dekretu władz sowieckich, **zwrotowi nie podlegają** [podkr. moje].*

W sprawie srebra zdeponowanego w Banku, Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyjaśnia, że wraz z całym posiadanym mieniem przeszło, w myśl prawa rewolucyjnego na własność ZSSR i pretensje z tego tytułu do władz sowieckich może Pani zgłosić do Mieszanej Komisji Rozrachunkowej (Warszawa, Ministerstwo Skarbu, Departament Likwidacji, ul. Rynowska 5).

Ministerstwo Spraw Zagranicznych wszakże zaznacza, że działalność Komisji jest obecnie w zawieszeniu, z powodu wyjazdu z Warszawy, na czas nieokreślony, Delegacji Sowieckiej, wchodzącej w skład tej Komisji. Wznowienie działalności Mieszanej Komisji Rozrachunkowej zostanie podane do publicznej wiadomości.

Co zatem przepadło, a co ocalało ze spuścizny kompozytora – rodzinnej i własnej? Meble, srebra, portrety, zabytkowa broń, biblioteka licząca ok. 1000 tomów (w tym druki 16 i 17 wieczne) pergaminowe rękopisy z podpisami i pieczęciami królewskimi przepadły bezpowrotnie. Pozostawione w domu Szymanowskich przy ul. Gogolewskiej i w tamtejszym Muzeum Ludowym już do Szymanowskich nie wróciły. Opatrzności należy dziękować, że udało się przewieźć do Polski najważniejszy tron spuścizny Szymanowskiego w postaci autografów muzycznych, listów, dokumentów i fotografii - dzięki czemu możemy cieszyć się ich posiadaniem.

Zbiór Stanisława Golachowskiego

Po śmierci kompozytora spuścizna ta uległa pewnemu rozproszeniu. Część schedy znalazła się w rękach rodziny, autografy niektórych utworów muzycznych oraz listy w rękach przyjaciół i krewnych, zaś autografy edycyjne w posiadaniu wydawnictw (głównie Universal Edition w Wiedniu, gdzie zresztą znajdują się do dziś).

Wybuch II wojny światowej przyniósł kolejne zagrożenie dla spuścizny Szymanowskiego. Aby zapobiec stracie tego tak cennego dla narodu polskiego dziedzictwa narodowego, muzykolog Stanisław Golachowski rozpoczął planową akcję ratowania szzymanowskianów. On to w trudnych warunkach wojny i okupacji zebrał i zabezpieczył przed zniszczeniem znajdujące się w różnych rękach rękopisy, dokumenty i pamiątki. Dokonał też ogromnej bezinteresownej pracy wstępnego uporządkowania i opracowania zebranych materiałów. Ponadto sporządził szereg kopii, dzięki którym możemy poznać materiały dziś już nieistniejące. On także zidentyfikował większość autografów i oznaczył trudne do odczytania

szkice. Golachowski gromadził szzymanowskiana po części na własny koszt, po części zaś otrzymywał na ten cel fundusze z Ministerstwa Kultury i Sztuki. W gruncie rzeczy jednak jego praca była całkowicie bezinteresowna. Wiele godzin poświęcając na sporządzanie kopii dzieł i listów Szymanowskiego, nakłaniał też do ich kopiowania innych. Zachęcał do pisania wspomnień te osoby, które były z kompozytorem w bliskich kontaktach i zdobywał od nich informacje. Poddał nawet konserwacji kilka autografów Szymanowskiego (*Stabat Mater, I i II Kwartet smyczkowy*), a wspólnie z Jarosławem Iwaszkiewiczem planował publikacje poświęcone pisarstwu kompozytora. Zbiory przechowywane były w mieszkaniu państwa Golachowskich w Łodzi aż do roku 1961, to jest do czasu przejęcia ich przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie. Znajdują się one obecnie w Archiwum Kompozytorów Polskich, które wchodzi w skład Gabinetu Zbiorów Muzycznych tej Biblioteki.

Muzykolog miał w swojej pracy poparcie siostry kompozytora, Zofii Szymanowskiej. W jednym z pierwszych listów do niej pisał m.in.

[...] Nie wiadomo w którą część tej spuścizny może jeszcze ugodzić wojna. Bo już teraz można np. uważać część listów Szymanowskiego za straconą bezpowrotnie. Wydawało mi się rzeczą bardzo aktualną, kopiowanie wszystkiego co się da i zdąży, aby przez przechowywanie oryginałów i kopii w różnych miejscach, zwiększyć prawdopodobieństwo przetrwania najważniejszych dokumentów do czasów powojennych. Sprawa ta do niedawna zaledwie pilna, staje się obecnie bardzo nagląca. Wydaje mi się, że nie mamy ani chwili do stracenia. [...]”

Golachowski znał Szymanowskiego osobiście. Poznał go w roku 1936, a następnie spotykał na koncertach kompozytorskich Mistrza w Krakowie i Warszawie. Zachowała się ich wspólna fotografia, na której muzykolog wręcza Szymanowskiemu dyplom Członka Honorowego Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków w Krakowie. Szymanowskiego. Jego praca związana z Szymanowskim obejmowała lata 1940-1950. Zainteresowanie postacią kompozytora pojawiło się jednak już wcześniej. Kiedy w roku 1938 powołano do życia pierwsze Towarzystwo im. Karola Szymanowskiego, którego działalność przerwała II wojna światowa, zasiadł w jego Zarządzie. Od roku 1943 poświęcił się z ogromnym oddaniem pracy dokumentacyjno-badawczej nad życiem i twórczością kompozytora. W roku 1946 Ministerstwo Kultury i Sztuki powierzyło Golachowskiemu zorganizowanie Instytutu Karola Szymanowskiego. Instytut taki, z siedzibą w Łodzi został wprawdzie założony lecz nigdy nie uzyskał mocy prawnej. W roku 1947 Golachowski zorganizował obchody 10-lecia śmierci kompozytora. Możemy dziś śmiało powiedzieć, że to właśnie jego staraniom zawdzięczamy ocalenie Archiwum Szymanowskiego.

Mimo, iż sporą część materiałów ze spuścizny Karola Szymanowskiego udało się uratować nie obeszło się bez strat. Spłonęły przechowywane w Bibliotece Narodowej w Warszawie rękopisy utworów muzycznych, zdeponowane tam przez spadkobierców w roku 1938. W mieszkaniu poety Jarosława Iwaszkiewicza spłonął też rękopis powieści *Efebos*, autorstwa kompozytora. Ten sam los spotkał korespondencję z przyjaciółmi – Stefanem Spiessem i Augustem Iwańskim. W czasie Powstania Warszawskiego, razem z kaplicą sióstr Sercanek przy ul. Reja, spłonęło także serce Szymanowskiego, które miało w przyszłości być umieszczone – podobnie jak serce Chopina – w kościele św. Krzyża w Warszawie.

Archiwum Karola Szymanowskiego w BUW

W tym miejscu zatrzymajmy się dłużej nad zbiorami ocalałymi, które stanowią obecnie własność tej Biblioteki. Biblioteka ta jest placówką posiadającą największy w kraju zbiór

szymanowskieniów. Otóż, w roku 1958 z inicjatywy ówczesnego dyrektora Jana Baculewskiego i znanego muzykologa prof. Zofii Lissy, przy Oddziale Zbiorów Muzycznych, powstało Archiwum, gromadzące dokumentację polskiej współczesnej twórczości muzycznej, funkcjonujące najpierw pod nazwą Archiwum Kompozytorów Polskich XX w., a obecnie znane jako Archiwum Kompozytorów Polskich.

Archiwum Kompozytorów Polskich Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie posiada wiele cennych spuścizn kompozytorskich, a ostatnio także muzykologicznych. W ciągu 50 lat swego istnienia zdołało zgromadzić ok. 5 tys. autografów muzycznych, ponad 30 tys. listów i kilkadziesiąt tysięcy różnych dokumentów towarzyszących spuściznom. Jednakże niewątpliwie, spuścizna Karola Szymanowskiego stanowiła i stanowi najcenniejszą część zbiorów tego Archiwum.

Na kolekcję Golachowskiego, która trafiła do BUW, oprócz rękopisów muzycznych dzieł Szymanowskiego (145) składają się także rękopisy jego prac literackich i publicystycznych, (ok. 150), bogata korespondencja (ok. 3 tys.), dokumenty osobiste i rodzinne, fotografie (ok. 500), afisze, programy koncertowe (ok. 100), wycinki prasowe i różne przedmioty muzealne.

Dzięki działalności S. Golachowskiego w AKP znalazły się autografy następujących utworów muzycznych: orkiestrowych i kameralnych - *I Symfonia* op. 15 i *II Symfonia* op. 19, *IV Symfonia* op. 60, *I Kwartet smyczkowy* op. 27, *Marsz uroczysty*; pieśni - *Pethesilea* op. 18, *Pieśni miłosne Hafisa* op. 26, *Pieśni Księżniczki z baśni* op. 31, *Pieśni do słów Dawydowa* op. 32, *Pieśni Muezina szalonego* op. 42, *Słopiewnie* op. 46, *Kołysanki* op. 48, *Rymy dziecięce* op. 49, *Pieśni do słów Joyce'a* op. 54, *Pieśni kurpiowskie* op. 58, *Pieśni polskie, Pieśni żołnierskie*; utworów fortepianowych - *Metopy* op. 29, *Etiudy* op. 33, *Maski* op. 34, *Mazurki* op. 50 i 62, *Walc romantyczny, Tańce polskie*; utworów skrzypcowych - *Nokturn* op. 28, *Mity* op. 30, *II Koncert skrzypcowy* op. 61, *Kołysanka* op. 52; wokально-instrumentalnych - *Demeter* op. 37 bis, *Agawe* op. 39, *Stabat Mater* op. 53, *Veni Creator* op. 57; oraz scenicznych - pantomima *Mandragora* op. 43, opera *Król Roger* op. 46, muzyka do dramatu *Książę Patiomkin* op. 51, balet *Harnasie* op. 55. Ponadto kilka autografów utworów nie dokończonych i nie zidentyfikowanych.

Oprócz rękopisów pochodzących ze zbioru S. Golachowskiego, w AKP znajdują się też rękopisy innej proveniencji. Należy do nich kilka rękopisów utworów skrzypcowych - *Mity*, *Nokturn*, *Polnische Volksweise*, będące darem Zofii Kochańskiej - żony Pawła Kochańskiego znakomitego skrzypka, zaprzyjaźnionego z Szymanowskim - ofiarowane razem z korespondencją między Kochańskimi a kompozytorem Muzeum Narodowemu w Warszawie, skąd w roku 1962 przekazane zostały naszej Bibliotece.

Posiadamy także autografy pochodzące z zakupu - są to: *Walc romantyczny* na fortepian, nabyty w roku 1964 od antykwariusza Hansa Schneidera w Tutzing, *Preludia fortepianowe* op. 1, zakupione od prywatnego właściciela Piotra Wydźgi oraz rękopisy *IV Symfonii* op. 60 i *II Koncertu skrzypcowego* op. 62 - kupno na aukcji zorganizowanej przez Dom Aukcyjny Sotheby's w Londynie (2006).

Poprzez kupno pozyskane zostały do Archiwum także inne obiekty, są to: 1) list Karola Szymanowskiego od Josefa Munclingra, 18 XI 1934 (kupno od Elżbiety Kaczyńskiej, 2000), 2) list Karola Szymanowskiego do Wojewody, 25 V 1926 (kupno na aukcji zorganizowanej przez Antykwariat „Lamus”, 2006), 3) klepsydra Stanisława Korwin-Szymanowskiego, ojca kompozytora (kupno j. w.). Warto może w tym miejscu wspomnieć, że pewna część rękopisów Karola Szymanowskiego znajduje się poza Biblioteką Uniwersytecką. Są to przede wszystkim rękopisy edycyjne tych jego dzieł, które wydawane były przez wiedeńską firmę Universal Edidtion, z którą kompozytor zawarł kontrakt wydawniczy w roku 1912. Jeśli zaś chodzi o teren Polski, to rękopisy Szymanowskiego znajdziemy także w: Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Czartoryskich (Muzeum Narodowe w Krakowie) i Polskim Wydawnictwie Muzycznym w Krakowie, Bibliotece Narodowej w

Warszawie, Bibliotece Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina oraz Bibliotece Narodowej Orkiestry Polskiego Radia i Telewizji w Katowicach.²

W roku 1968, jako dar Polskiego Radia w Warszawie, otrzymaliśmy autograf partytury ośmiu *Pieśni miłosnych Hafisa* na głos i orkiestrę op. 26. Darami są również transkrypcje utworów Szymanowskiego, a mianowicie opracowana przez Jana A. Maklakiewicza *Pieśń Roksany* z II aktu opery *Król Roger*, oraz *Pieśń Kurpiowska Zarzyże kuniu* - rękopis Grzegorz Fitelberga. Oba te rękopisy pochodzą ze spuścizny wymienionych kompozytorów. W roku 1983, nakładem Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego ukazał się *Katalog rękopisów utworów muzycznych Karola Szymanowskiego*, opracowany przez Elżbietę Jasińską-Jędrasz, zawierający szczegółowe opisy tych rękopisów.³ Pozostałe obiekty ujęte zostały w informatorze *Karol Szymanowski w zbiorach Polskich* wydanym przez Bibliotekę Narodową (1997)⁴. Jeśli chodzi o korespondencję, jaką obficie prowadził nasz wielki muzyk z wieloma znakomitościami świata artystycznego, z rodziną i przyjaciółmi, to została ona w całości opublikowana w opracowaniu Teresy Chylińskiej jako wielotomowa edycja rozpoczęta przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie, a kontynuowana przez inne krakowskie wydawnictwo, funkcjonujące pod nazwą *Musica Iagiellonica*⁵. W spuściznie

Wśród korespondencji liczącej ok. 3 tys. listów od osób prywatnych i instytucji pojawiają się nazwiska Maji Berezowskiej, Albana Berga, Nadii Boulanger, Michała Choromańskiego, Adolfa Chybińskiego, Zbigniewa Drzewieckiego, Ireny Dubiskiej, Grzegorza Fitelberga, Wilama Horzycy, Witolda Hulewicz, Kazimierza Iłakowiczówny, Jarosława Iwaszkiewicza, Zdzisława Jachimeckiego, Pawła Kochańskiego, Ireny Lorentowicz, Zygmunta Mycielskiego, Zofii Nałkowskiej, Jana Parandowskiego, Ludomira Różyckiego, Artura Rubinsteina, Antoniego Słonimskiego, Juliana Tuwima, Zbigniewa Uniłowskiego, Eugenii Umińskiej i in. Szczególnie cenną grupę stanowią listy pisane przez samego kompozytora oraz bogata korespondencja rodzinna.

Dokumenty osobiste i rodzinne Szymanowskiego są pewną osobliwością tej spuścizny, sięgają bowiem one końca XIX wieku, a spora ich część sporządzona została w języku rosyjskim. Wśród dokumentów osobistych kompozytora wymienić należy:

- metrykę chrztu (28 VI 1886)
- świadectwo wpisu w poczet szlachty rodowej (18 XII 1887)
- świadectwo ukończenia 6-tej klasy Szkoły Realnej w Elizawetgradzie (10 VI 1900)
- zaświadczenie o stawieniu się do służby poborowej (12 X 1903)
- przepustkę nocną wydaną przez Komisariat Rządu (3 I 1920)

² W Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie znajduje się autograf pieśni *Łabędź* op. 7 oraz korespondencja z muzykologiem Zdzisławem Jachimeckim; w Bibliotece Czartoryskich (Muzeum Narodowe w Krakowie) szkic partytury baletu *Harnasie*, szkic *Marsza uroczystego* oraz kopia i głosy orkiestrowe muzyki do dramatu *Kniaź Potiomkin*; w Polskim Wydawnictwie Muzycznym w Krakowie - kopia *I Symfonii* op. 15, autograf wyciągu fortepianowego operetki *Loteria na mężów*; w Bibliotece Narodowej w Warszawie – autograf partytury znakomitego dzieła religijnego *Stabat Mater* op. 53, kopia autoryzowana *Sonaty skrzypcowej d-moll* op. 9, fragment *Mazurka a-moll* z op. 50, szkic *II Kwartetu smyczkowego* op. 56, ponadto ok. 100 listów Szymanowskiego do Grzegorza Fitelberga i innych osób, 4 fotografie; W Bibliotece Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego – autograf partytury *II Koncertu skrzypcowego* op. 62; W Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina – 4 pierwsze mazurki z op. 50; w Bibliotece Narodowa Orkiestry Polskiego Radia i w Katowicach znalazły się natomiast rękopisy utworów zinstrumentowanych przez G. Fitelberga.

³ Elżbieta Jasińska-Jędrasz, *Rękopisy utworów muzycznych Karola Szymanowskiego*. Katalog. 1. Warszawa 1983, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego

⁴ *Karol Szymanowski w zbiorach polskich*. Praca zbiorowa pod red. Wandy Bogdany-Popielowej (autorzy: Wanda Bogdany-Popielowa, Elżbieta Jasińska-Jędrasz, Grażyna Serdak), Warszawa 1997, Biblioteka Narodowa

⁵ Karol Szymanowski, *Korespondencja*. Zebrała i opracowała Teresa Chylińska. T.1 i 2, Kraków 1982 – 1994 Polskie Wydawnictwo Muzyczne; T. 3 i 4, Kraków 1997-2002 *Musica Iagiellonica*

- kartę na prawo zamieszkiwania w Warszawie (7 VII 1920)
- kartę rejestracyjną Centralnego Komitetu Propagandy Związków Artystycznych
- legitymację Rady Obrony Stolicy (23 VIII 1920)
- kwit na odebranie paszportu (14 IV 1921)
- poświadczenie zamieszkiwania w Hotelu Majestic w Paryżu (13 VI 1922)
- legitymację Gesellschaft der Autoren Komponisten und Musikverleger in Wien (28 IV 1923)
- dowód osobisty wystawiony przez Komisarza Rządu w Warszawie (1 XII 1923)
- nominację na członka Muzeum Tatrzańskiego (10 IX 1925)
- dowód zameldowania w Zakopanem (20 I 1931)
- legitymację Związku Polskich Towarzystw Turystycznych (11 VI 1933)
- kartę wstępu do Filharmonii Warszawskiej w sezonie 1935/36
- akt zgonu i dokumenty dot. balsamowania oraz deportacji zwłok (30 III 1937)
- spis majątku pozostałego po Karolu Szymanowskim (1937)
- dyplomy i odznaczenia w tym dyplom doctora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego (1930)
- notatkę o sercu K. Szymanowskiego, sporządzoną przez Nulę Szymanowska (15 II 1944)

A oto lista niektórych dokumentów rodzinnych. Są na niej takie obiekty jak:

- metryka urodzenia matki Szymanowskiego, Anny z Taubów Szymanowskiej (27 II 1853)
- dokument przyjęcia w. w. do szlacheckiego rodu Taubów (3 III 1861)
- tablica genealogiczna rodziny Taubów
- świadectwo wpisu do ksiąg szlacheckich matki kompozytora (27 XI 1867)
- świadectwo wpisu do ksiąg szlacheckich ojca kompozytora, Stanisława Korwin-Szymanowskiego (20 VI 1850)
- testament ojca kompozytora, którym przekazuje on Karolowi część posiadłości w Tymoszwówce (8 II 1905)
- świadectwo ślubu siostry Stanisławy Szymanowskiej ze Stefanem Bartoszewiczem (VI 1909)
- świadectwo ślubu siostry Zofii Szymanowskiej z Mieczysławem Grzybowskiem (19 III 1918)
- kwit na akcje besarabskie w Banku Ziemiańskim w Odessie (8 VIII 1919)
- kwit na srebro pozostawione w miejskim Banku w Elizawetgradzie (9 XII 1919)
- dokument dot. drogocЕННОści przechowywanych w miejskim Banku w Elizawetgradzie (9 XII 1919)
- testament matki kompozytora Anny z Taubów Szymanowskiej (1930-1933)
- paszport Stanisławy Szymanowskiej (24 III 1937) i inne

W spuściźnie Szymanowskiego na uwagę zasługują także fotografie, w szczególności zaś fotografie z albumu rodzinnego dokumentujące wnętrza rodzinnego domu, wielokrotnie zresztą wykorzystywane jako ilustracje w przeróżnych publikacjach poświęconych kompozytorowi.

Dodać należy, że większość pamiątek muzealnych, jakie zachowały się po kompozytorze i jego rodzinie przekazana została przez BUW w formie depozytu do Muzeum Karola Szymanowskiego w Zakopanem (filia Muzeum Narodowego w Krakowie). Znajdują się tam zarówno przedmioty użytkowe – takie jak frak, getry, chusteczka z inicjałami kompozytora, kieliszki, karty do gry, inhalator, fiolka z lekarstwem na kaszel i ulubiona obsadka jak i przedmioty-symbole, m. in. czarny drewniany krzyż – pamiątka po generale Józefie Szymanowskim, oprawna skórę książeczka do nabożeństwa oraz obrazek Matki Boskiej Częstochowskiej z rozbitym szkłem.

Spuścizna Karola Szymanowskiego znajdująca się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie została w całości zarchiwizowana i zmikrofilmowana, a rękopisy muzyczne powielone także w postaci kserokopii, które służą czytelnikom do prac badawczych. Oryginałów nie udostępnia się. Są one wykorzystywane jedynie w celach prezencyjnych i coraz rzadziej jako eksponaty wystawowe. Te ograniczenia są bezwzględnie konieczne, jako że twórczość Szymanowskiego cieszy się ogromnym zainteresowaniem i szereg osób pragnie obejrzeć zapisy jego utworów. Konserwacji poddane zostały wszystkie rękopisy czystopisowe.

Po przeprowadzce Archiwum do nowego gmachu Biblioteki na Powiślu, zbiory Szymanowskiego spoczęły w specjalnych metalowych szafach, usytuowanych w obszernym klimatyzowanym magazynie. Zbiory są sukcesywnie digitalizowane.

W międzyczasie odbyło się kilka wystaw poświęconych kompozytorowi m. in. dwie wystawy jubileuszowe: wystawa planszowa *2007. Rok Karola Szymanowskiego*⁶ oraz wystawa, *Metopy, Maski, Mity. Dziedzictwo artystyczne Karola Szymanowskiego*⁷ na którą składały się oryginalne obiekty także spoza BUW. Ukazała się też publikacja multimedialna⁸ przedstawiająca kompozytora w wielu rozmaitych aspektach, przygotowana przez zespół autorów - znanych muzykologów polskich oraz pracowników Gabinetu Zbiorów Muzycznych: Magdalenę Borowiec, Elżbietę Jasińską-Jędrasz i Piotra Maculewicza

Trzeba pamiętać, iż spuścizna ta, będąca obecnie własnością Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, jest nie tylko dobrem naszej kultury narodowej, ale także dobrem kultury ogólnoswiatowej. Fakt ten zobowiązuje nas do szczególnych dbałości o zachowanie jej w nieskazitelnym stanie dla wielu jeszcze przyszłych pokoleń.

Warszawa, 25 II 2016

Elżbieta Jasińska-Jędrasz

⁶ Wystawa planszowa *2007. Rok Karola Szymanowskiego* (scenariusz: Elżbieta Jasińska-Jędrasz; współpraca: Magdalena Borowiec, Piotr Maculewicz; projekt graficzny: Janusz Jędrasz). Warszawa 2007. Wystawa była wielokrotnie eksponowana w kraju i zagranicą.

⁷ *Metopy, Maski, Mity. Dziedzictwo artystyczne Karola Szymanowskiego* (scenariusz: Elżbieta Jasińska-Jędrasz, Monika Chudzikowska; współpraca: Piotr Bocian, Magdalena Borowiec, Krystyna Dąbrowska, Zofia Kunert, Piotr Maculewicz; projekt plastyczny: Żaneta Govenlock i Violetta Damińska; konsultacja: Teresa Chylińska) Warszawa 2007

⁸ *Karol Szymanowski: DVD + CD*, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Fundacja Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.

